

JT DARNAUS VYSTYMOŠI TIKSLŲ INTEGRAVIMAS IR LOKALIZAVIMAS

Gerųjų užsienio praktikų apžvalga

ŠALIS	GEROJI DVT INTEGRAVIMO PATIRTIS*
AIRIJA 	<ul style="list-style-type: none"> • Strateginis ir teritorijų planavimas integruotas į vieną dokumentą (Project Ireland 2040) • DVT atliepiami netiesiogiai – siejami su strateginiais tikslais • Tiesioginė ministrų atsakomybė • DVT kaip priemonė padidinti šalies svarbą tarptautinėje arenoje
ESTIJA 	<ul style="list-style-type: none"> • Daug dėmesio yra skiriama partnerystėms ir nevyriausybinio sektoriaus įtraukimui • Daug dėmesio yra skiriama DVD 2030 viešinimo ir visuomenės informavimo procesams • Proceso koordinavimas – Vyriausybės kanceliarijoje • Estija keturioms prioritetinėms sritims, išskirtoms „Sustainable Estonia 21“ strategijoje (kultūrinės erdvės patikimumas, (ekonominės) gerovės augimas, socialinė sanglauda ir aplinkos apsauga), yra nustačiusi konkrečius rodiklius, matuojamus kasmet. • Įvardijamas kiekvieno rodiklio aprašas (angl. <i>definition</i>), naudingumas (angl. <i>relevance</i>), Estijos situacija pagal atitinkamą rodiklį (angl. <i>situation in Estonia</i>), tarptautiniai palyginimai (angl. <i>international comparisons</i>), priemonės gerinti situaciją (angl. <i>measures</i>) bei grafikas, parodantis šalies situacijos pokytį laike tarp ES šalių
NYDERLANDAI 	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerystės su privačiu sektoriumi yra labai svarbi darnaus vystymosi įgyvendinimo grandis. Didžiausios bendrovės ne tik reguliariai susitinka su šalies tvaraus augimo koalicija, teikia finansines paskatas darnaus vystymosi iniciatyvoms, bet ir integruoja DVT savo veikloje • Šiuo metu Nyderlanduose yra stebimi apie 37 proc. JT DVT rodiklių. Šie rodikliai yra aktyvios siekiamybės. Taip pat Nyderlandai naudoja atvirą rodiklių rinkinį, kuris gali būti keičiamas ir modifikuojamas atsižvelgiant į kintantį kontekstą
SLOVĖNIJA 	<ul style="list-style-type: none"> • DVT atliepiami tiesiogiai – siejamos strateginės kryptys, tikslai ir uždaviniai • Proceso koordinavimas – Vyriausybės kanceliarijoje • Progresas link DVT matuojamas kartu su strateginių rodiklių pasiekimais • Esamos DVT integravimo situacijos analizės vienas iš tikslų – atsakomybės už DVT didinimas, parodymas, jog DVT jau šiandien yra (dalinai) atliepiami nacionalinėje politikoje
ŠVEDIJA 	<ul style="list-style-type: none"> • DVT bendradarbiavimo platformų kūrimas (įvairios suinteresuotos šalys, ypač verslas ir savivalda) • Įsteigta DVT mokslo taryba (DVT integravimas paremtas mokslu) ir Vyriausybės kanceliarijoje įsteigta DVT kanclerio pareigybė; įsteigta DVD 2030 delegacija kaip patariamoji ir vykdančioji (informavimas, komunikacija) institucija • DVT susiejimas su ekonomine gerove (aiškiai suformuluoti klestėjimo indikatoriai šalia BVP) • Siūloma skiriant tam tikras valstybės dotacijas, remtis darnaus vystymosi kriterijais

*Plačiau skaitykite **GERŪJŲ UŽSIENIO PRAKTIKŲ PILNOJE ATASKAITOJE**. Šalys gerųjų užsienio praktikų analizei buvo pasirinktos po konsultacijų su AM specialistais ir nepriklausomais konsultantais, susipažinusiais su DVT/teritorijų planavimo/strateginio planavimo sritimis, taip pat analizuojant JT DVT internetinėje svetainėje pateiktas savanoriškas šalių progreso link DVT ataskaitas (VNRs) bei siekiant reprezentuoti skirtingus ES regionus.

Parengė:

IEVA PUNYTĖ ieva.punyte@kurkl.lt

KRISTINA SIMONAITYTĖ kristina.simonaityte@kurkl.lt

Kiti projekto dokumentai: kurkl.lt/projektai/darnus-teritoriju-planavimas

© 2018 Kurk Lietuvai, LR Aplinkos ministerija

Kurk
Lietuvai

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Remiantis Airijos, Estijos, Nyderlandų, Slovėnijos ir Švedijos pavyzdžiais galima išskirti pagrindinius svarbiausius DVT integravimo proceso aspektus, kuriuos galima laikyti ir rekomendacijoms Lietuvoje vykstančiam procesui:

INVENTORIZACIJA

- Būtina **esamos** DVT integravimo **situacijos** analizė: tai skatina institucinės atsakomybės už DVT augimą, pademonstruoja, jog DVT jau šiandien yra dalinai atliepami egzistuojančiose strategijose (visos šalys)

INTEGRAVIMAS (+FINANSAI)

- DVT yra tiesiogiai atliepami nacionalinėse ilgalaikėse strategijose (Slovėnija) ARBA tiesiogiai neatliepami (Airija, Nyderlandai, Estija), bet jais remiamasi
- DVT atliepti **visuose strateginiuose dokumentuose** ir planuose, aiškus DVT ryšys su šalies prioritetais (Švedijos pavyzdys su Nacionaline saugumo strategija)
- DVT ryšys su šalies/miestų finansais
  - DVT tiesiogiai/netiesiogiai siejami su šalies planavimo prioritetais, šie siejami tiesiogiai su finansais
  - Tarptautiniai finansai siejami su DVT
  - Gerovės rodikliai siejami su ekonominiais rodikliais

ATSAKOMYBĖ

- **Aukšto lygio politinis suinteresuotumas** DVT tema, **tiesioginė ministrų atsakomybė**
- Už DVT procesą atsakinga ta pati institucija, kuri yra atsakinga ir už strateginį šalies plėtros planavimą (Slovėnija, Estija); kuriamos specialios darbo grupės ir sekretoriatai, įtraukiantis įvairias suinteresuotas šalis, ne tik viešąjį sektorių (Švedija, Airija, Nyderlandai)
- **Visų ministerijų įsitraukimas, aiškus atsakomybių pasiskirstymas**

GLOBALUS KONTEKSTAS

- DVT matoma kaip priemonė **padidinti šalies svarbą, konkurencingumą** tarptautinėje arenoje (visos šalys)

RODIKLIAI

- Kuriamos unikalios šalių rodiklių sistemos arba **peržiūrimos senosios rodiklių sistemos turint omeny DVT siūlomus rodiklius**, taip pat siūlomos savos rodiklių alternatyvos
- **Atviri, lankstūs rodiklių rinkiniai**, kintantys pagal besikeičiantį kontekstą
- DVT siejami su nacionaliniais prioritetais, pažanga matuojama kartu

DVT INTEGRAVIMAS PRIVAČIAME SEKTORIUJE

DVT suderinimas su organizacijos strategija

EY ataskaitoje pristatoma, kaip DVT galima susieti su organizacijos veikla ir KPIs, kaip stebėti rezultatus ir kaip atsiskaityti už pasiekimus.

Kodėl įmonės turėtų prisidėti prie DVT įgyvendinimo? Pasak EY, **sėkmingos bus tos organizacijos, kurios sugebės visuomenės iššūkius (kuriuos ir atliepia DVT) paversti galimybėmis, užtikrinančiomis tiek verslo augimą, tiek ilgalaikį konkurencingumą.**

Tokias išvadas patvirtino ir projekto viešosios konsultacijos metu apklausti privataus verslo ir jį reprezentuojančių organizacijų atstovai Lietuvoje. Vis labiau suprantama, jog tiek DVT integravimas, tiek socialiai atsakingos verslo politikos (angl. *social corporate responsibility*) diegimas gali padėti pritraukti investicijas bei kompetentingus darbuotojus, kuriems darbo privalumas yra ne tik atlygis, bet ir atsakinga ir darni darbo aplinka, taip pat kurti naujas partnerysčių galimybes ir užtikrinti konkurencingumą šiandienos rinkose.

EY mato DVT kaip sistemą kompanijoms valdyti, komunikuoti ir atsiskaityti – apie jų viziją, strategiją, tikslus ir veiklas. **DVT suvokimas ir integravimas leistų** (p. 7):

- identifiukuoti naujas verslo galimybes, susijusias su konkrečiais DVT (reikėtų nepamiršti, jog vienas iš DVD 2030 tikslų yra mobilizuoti finansus spręsti globaliems iššūkiams – kuriems sprendimus galėtų pasiūlyti ir privatus verslas).
- taip pat, numatyti akcininkų pozicijas ir lūkesčius bei būsimas politikos kryptis tarptautiniame, nacionaliniame ir vietos lygmenyje.

Audito iniciatyvos ir standartai

Čia pateikiamos kelios pasaulinės iniciatyvos, kurios vertina organizacijų DVT / darnaus vystymosi / darnumo pasiekimus (sąrašas nebaigtinis). Tai patvirtinti ir pripažinti standartai ir jų naudojimas leistų organizacijoms užtikrinti, jog teiginiai apie jų veiklos darnumą yra pagrįsti, o veikla šiuo aspektu – veiksminga ir efektyvi.

Tarptautinių darnaus vystymosi audito sistemų pavyzdžiai:

- [Global Reporting Initiative \(GRI\)](#) – pasauliniai darnumo audito standartai
- [SDG compass](#) – strategijų suderinimo, matavimo, stebėsenos ir galimybių prisidėti prie DVT įgyvendinimo gairės organizacijoms
- [UN global compact](#) – didžiausia pasaulyje verslo tvarumo iniciatyva, beveik 10 tūkst. prisijungusių kompanijų. Remiasi į 10 pasaulinių principų ir juos sieja su DVT
- [ISO 26000](#) – socialinės atsakomybės ISO standartas; standartas siūlo ir gaires, kaip tarptautinėms organizacijoms susieti savo strategiją ir veiklas su DVT
- [EU Eco-Management and Audit Scheme \(EMAS\)](#) – įmonėms gali padėti prisidėti prie tam tikrų DVT įgyvendinimo, pirmiausia DVT12 *Atsakingas vartojimas ir gamyba*, taip pat 6 *Švarus vanduo ir higiena* ir 7 *Prieinama ir švari energija* bei galiausiai 13 *Sušvelninti klimato kaitos poveikį*, 14 *Gyvybė vandenyse* ir 15 *Gyvybė žemėje*
- [World Business Council for Sustainable Development \(WBCSD\)](#) – naudingi resursai ir iniciatyvos kompanijoms, norinčioms pereiti prie tvaresnių veiklos modelių